

ОБЩИНА РАДНЕВО, ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

СТРАТЕГИЯ

ЗА

ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

2006 г. – 2007 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Закон за закрила на детето е израз на държавната политика за развиването на ефективна система за грижи за деца, която да поставя във фокуса детето и неговите права. Основен принцип залегнал в закона, е правото на всяко дете да расте в семейна среда и да развие цялостния си потенциал. Институционалната грижа остава като последна алтернатива. Необходимо е да се развият нови услуги, алтернативни на институционалните, които да подкрепят децата и семействата в риск.

Общинската стратегия за закрила на детето се създава въз основа на целите и принципите, заложи в Закон за закрила на детето и Конвенцията за правата на детето. Целта на стратегията е да определи приоритетите в областта на закрилата на детето, като в тях се отразяват специфичните местни потребности. Изпълнението на заложените цели трябва да допринесе за изграждането на минимален гарантиран брой и вид услуги в областта на закрилата на детето с предимно превантивен характер. Услугите са фокусирани върху потребностите на детето и са предназначени за всички деца семейства, живущи на територията на община Раднево.

Общинската стратегия за закрила на детето е част от Общинската стратегия за социално подпомагане на община Раднево.

ПРЕГЛЕД НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА

През 2003 година бе извършена цялостна реформа в системата за закрила на детето, която се изрази в промени на приетия през 2000 година Закон за закрила на детето и приемане на всички необходими подзаконовни нормативни актове, чрез които се постигна реално прилагане на практика на мерките за повишаване благосъстоянието на децата в България. Осъществяването на реформата допринесе за постигане на пълно съответствие на българската нормативна уредба с Конвенцията на ООН за правата на детето.

Националната стратегия за детето е политически документ, който определя пътя за подобряване защитата на правата на децата в България. Тази стратегия е създадена въз основа на целите и принципите на Закон за закрила на детето и Конвенцията за правата на детето. Целта на Националната стратегия е да определи

националните приоритети в областта на закрилата на детето, които следва да бъдат отразени в общинската стратегия за закрила на детето при запазване на гъвкав подход, с оглед отразяване в тях и на специфичните местни потребности. Стратегията очертава рамката на практическите действия в изпълнение на Закон за закрила на детето и подзаконовите нормативни актове. Националната стратегия за детето се основава на следните принципи:

1. Осигуряване на висшите интереси на детето.
2. Отглеждане на детето в семейна среда.
3. Зачитане и уважение на личността на детето .

Националната стратегическа цел е осигуряване на условия за спазване правата на всички деца в Република България, с оглед повишаване на тяхното благосъстояние.

Оперативните цели заложи в Националната стратегия за детето са следните:

1. Намаляване броя на децата отглеждани в специализирани институции и подобряване на условията за живот в тях. Осигуряване на гарантиран минимален брой и вид услуги за деца и семейства в областта на закрилата на детето във всички общини в страната, съобразно специфичните местни и регионални потребности.
2. Създаване на по - добри условия за децата на улицата за упражняване на правата им, гарантирани от Конвенцията за правата на детето и Закон за закрила на детето.
3. Повишаване на ефективността на мерките за закрила на децата от насилие, злоупотреба и други форми на експлоатация.
4. Гарантиране на равен достъп на децата до качествено образование и подготовка, с оглед пълноценна социална реализация.
5. Създаване на система за мониторинг върху спазване на правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца.
6. Изграждане и поддържане на национална информационна система в областта на закрилата на детето.

АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА НА СОЦИАЛНАТА СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА РАДНЕВО

Отдел “Закрила на детето” към Дирекция”СП” общ.Раднево е създаден през 2003 година. При осъществяване на практическата дейност по ЗЗД, приоритет се дава на мерките за закрила в семейна среда – консултиране, съдействие и насочване. В резултат на изпълнението на Общинска стратегия за закрила на детето 2003 - 2005 година се наблюдава повишаване на ефективността на предприетите мерки за закрила в семейна среда, в резултат на което е налице близо 67 % намаляване на броя настанени деца в специализирани институции. С 42 % е намалял и броя на децата настанени в семейство на роднини, а със 70 % са се увеличили дейностите по закрила в семейна среда. Проследява се следосиновителния процес на адаптация при осем семейства на осиновители. През 2005 година шест деца са реинтегрирани в биологичните си семейства.

Консултации, съдействие и помощ се оказва и на децата с трайни увреждания, както в областта на социалното подпомагане така и при насочване за ползване на социални услуги. От 01.01.2005 г. до 31.03.2005г., 60 деца с увреждания и техните семейства бяха консултирани във връзка с влизане в сила на новият ЗИХУ, в резултат на което бяха оформени всички необходими документи за отпускане на интеграционните добавки, съобразно индивидуалните потребности на увредените деца. Успешно стартира и НП “Заветост на учители в обучението на деца с увреждания”, като по тази програма се обучават пет деца, които никога не са посещавали училище. Повечето от тези деца ползват услугите на Център за социална рехабилитация и интеграция на инвалиди, където се провеждат оздравителни и поддържащи процедури в зависимост от здравословния проблем, под грижите на рехабилитатор и медицинска сестра. Провежда се и обучение на родителите за осъществяване на комплекс от упражнения, които могат да се провеждат и в домашна обстановка. Родителите на децата с трайни увреждания, отговарящи на условията за социално подпомагане бяха насочени приоритетно и включени в НП”АХУ”.

Със съдействието на ТЕЦ “Марица –изток” 2 бе направен ремонт на двете помещения, определени за осъществяване на консултативната работа на психолога и юриста. Община Раднево съвместно с Дирекция ”Социално подпомагане”, осъществи освежителен ремонт на детската площадка, която е в непосредствена близост до административната сграда на дирекцията, както и на още

три детски площадки в централната част на Раднево, като този съвместен акт имаше положителен отклик сред обществеността в квартала и града.

На територията на община Раднево има 22 населени места с общински център – гр.Раднево, като селата са равномерно отдалечени от общинския център. Общият брой на населението в общината към 30.09.2005 г. е 27 608 души, от които 4 035 деца на възраст от новородени до 18 годишна възраст. Близко 60% от населението е съсредоточено и живее в града – 15 596 души. 8 596 души / или 40% / живеят в 21 села, като 11 села са с население над 250 души, а останалите 10 – под 250 души.

По етническа принадлежност населението на общината се разпределя по следния начин: българи - близо 90 % от населението; роми – около 6 % от населението; турци - около 1 % от населението. Останалите 2 % от населението не могат да се самоопределят към някоя от етническите групи.

Детското население по възрастови групи се разпределя по следния начин:

- от 0 до 7 годишна възраст – 1 322 деца;
  - от 7 до 14 годишна възраст – 1 534 деца;
  - от 14 до 18 годишна възраст – 1 179 деца,
- или децата в неучилищна възраст са 1 322, а в училищна – 2 713 деца.

На територията на община Раднево функционират 8 броя / 3 броя ОДЗ и 5 броя ЦДГ / детски заведения , от които заети или обхванати деца в неучилищна възраст са близо 800 деца. Учебните заведения са общо 10, от които 1 Професионална гимназия ; 1 СОУ и 8 ОУ, в които се обучават 2 373 деца /87 %/ от децата в училищна възраст. Около 3% от децата в училищна възраст се обучават в учебни заведения извън територията на община Раднево / Ст. Загора, Гълъбово и т.н./. Броят на децата от малцинствен произход, които посещават училище е 436 или около 18 % от броя на учениците в общината. Около 10% от децата в училищна възраст не посещават училище, като относителния дял на децата от възрастова група 16-18год. е по- висок. Тези деца са предимно от ромски произход, никога не са попадали в системата на образованието или ако са учили са отпаднали рано – в периода до придобиване на начално образование. Основна причина за този проблем е както социалния статус на тези деца, така и ниската култура, липса на образование на самите родители, които не осъзнават важната роля, която ограмотяването и придобиването на образование има за пълното интегриране на децата им в съвременното общество.

Община Раднево е една от малкото общини в страната, в която се реализират приходи от производство и продажба на промишлени изделия. Това се дължи на факта, че тук са съсредоточени голяма част от добивните и преработващи предприятия на МИНИ”Марица Изток”. Бюджетът на община Раднево за 2005 год е в размер на 7 256 813 лв., от които от държавни приходи – 3 904 510 лв. и от местни – 3 352 303 лв. Средствата за социални дейности, заделени от бюджета за 2005 год. са в размер на 127 854 лв. През 2005г. няма отделени средства за развитие на социалните услуги за деца на територията на общ. Раднево. В проекта за бюджет на Община Раднево за 2006 година са предвидени около 21 00 лева за финансиране на безплатното ползване на услугите предоставяни от Домашен социален патронаж за деца с трайни увреждания, както и средства за финансова подкрепа на даровити деца от общината, във връзка с поощряване и развитие на творческите им заложби.

По данни от Дирекция “Бюро по труда” – гр.Раднево към 30.11.2005 год., броят на безработните лица в трудоспособна възраст в общината, регистрирани като такива е 983 души или нивото на безработица в общината е 8,85 %. Общият брой семейства с деца на, които са обект на месечно социално подпомагане е 326 случая, като от тях:

- семейства с родител под 18 годишна възраст – 6 случая;
- семейства с един родител – 78 случая;
- семейства с двама безработни родители – 136 случая;
- многодетни семейства – 96 случая;
- лица на подпомагане, в подтрудоспособна възраст – 10 случая.

Общият брой деца, живеещи в семейства в неравностойно социално положение, за които съществуват сериозни рискове са 406 деца.

До 30.11.2005 година в Дирекция”СП” – общ.Раднево са регистрирани 60 деца с трайни увреждания, освидетелствани от съответните медицински органи. Според процента на трайно намалена работоспособност и възможност за социална адаптация, разпределението е следното:

- с определени 90% - 100% с право на ЧП – 11 деца или 18% от случаите;
- с определени 90% - 100% без ЧП – 7 деца или 11,7 % от случаите;
- с определени 70% - 90% - 20 деца или 33,3% от случаите;
- с определени 50% - 70% - 22 деца или 37 % от случаите.

Най – висок е процентът на деца с трайни увреждания между 50% - 70 % , като по нозологични единици преобладават заболяванията на дихателна система. При децата с определени 70% - 90% намалена работоспособност водеща роля имат ендокринологичните

заболявания /преобладава захарния диабет/. При децата с определени 90% - 100% с или без ЧП преобладават генетични заболявания и ДЦП. Девет от децата с увреждания, които са в ученическа възраст до началото на учебната 2005 / 2006 год. не посещаваха училище. В момента пет от тези деца се обучават от педагог по програмата “ Заетост на учители в обучение на деца с увреждания”.

Отдел “Закрила на детето” е създаден и функционира официално от началото на 2003 година. Кадровото обезпечаване на отдела е следното:

- началник ОЗД – образование “висше”; степен “магистър”; специалност ”Социални дейности”
- старши експерт – образование “висше”; степен “магистър”; специалност ”Социална психология”
- старши юриконсулт – образование “висше”; степен ”магистър”; специалност “Право”.

Отделът разполага със самостоятелна стая, находяща се в административната сграда на Дирекция”Социално подпомагане” с адрес гр.Раднево, ул.”М.Петканова”№5А. Разполага с телефонна линия, оборудван е с компютърна техника. Създадени са отлични условия за нормалното протичане на трудовия процес. Практическата дейност по закрилата на децата засега се финансира единствено от държавния бюджет.

През 2005 година в община Раднево не е работено по общински програми, свързани със закрилата на деца в риск.

В отдел ”Закрила на детето” през 2004 и 2005 г. са получени общо 147 сигнала за деца в риск или застрашени от изпадане в рисковата ситуация. Отворени са 59 нови случая. Основната целева рисковата група са децата лишени от родителски грижи – обикновено тези деца, са от непълни семейства и малцинствени групи, както и от социално слаби и многодетни семейства. Осемнадесет деца са настанени съгласно чл.4, т.2 от ЗЗДете в семейства на роднини или близки, като тази мярка е единствена алтернатива на превенцията на институционализацията на децата. През 2004 година 12 деца са настанени в специализирани институции, като 9 от тях са настанени за отглеждане, 2 са с уреден социален статус и са вписани в регистър на деца, подходящи за пълно осиновяване, а едно в края на периода е реинтегрирано в биологично семейство. До момента за 2005 в специализирани институции са настанени шест деца, като пет от тях са с уреден статус за пълно осиновяване, а шестото дете е настанено временно до разрешаването на криза в семейството.

За 2004 година ОЗД е предприел мерки за закрила в семейна среда съгласно чл.23 от ЗЗДете по 35 случая, а през 2005 година е работено по 44 такива случая.

В регистъра за деца, обект на специална закрила са регистрирани шест малолетни деца, използвани от родителите си за просия, като сигналите са подадени от други общини в страната.

За двете години е работено по два случая на насилие над дете – единият е за сексуално насилие на улицата, а другият – за физическо насилие в семейството.

Въз основа на направения анализ за основните рискови групи деца се стига до извода, че усилията трябва да бъдат насочени към предприемане на мерки за предотвратяване на изоставянето и осигуряване на съдействие, консултиране и подпомагане на родителите при изпълнението на родителските им функции, свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на техните деца, създаване на подходящи социални услуги в общността за деца / напр. “Седмична грижа”, звено “Майка и бебе” и др./. По – голямо внимание трябва да се обърне и на децата, подлежащи на задължително училищно обучение и необхванати от системата на образование, както и на учениците, които са застрашени от отпадане от системата на образованието.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Осигуряване на съдействие, подпомагане и създаване на подходящи услуги в общността, с оглед подобряване грижите по отглеждане, възпитание и обучение на децата, както и осигуряване на условия за спазване правата на децата от община Раднево, с оглед повишаване на тяхното благосъстояние.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Период на изпълнение: януари – декември 2006 г.

1. Осигуряване на гарантиран минимален брой и вид услуги за деца и семейства в община Раднево, с оглед превенция на изоставянето на деца и попадането им в специализирани институции, както и реинтеграция на децата отглеждани в специализирани институции и осигуряване на основното им право - да бъдат отглеждани в семейна среда.

Дейност № 1: Социална работа с родители и семейства, при които е налице висока степен на риск от изоставяне на децата и настаняването им в специализирани институции, с оглед намаляване броя на постъпващите в специализирани институции деца.

Срок: постоянен.

Отговорник: специалисти ОЗД ;
специалисти Д"СП" – ОСП;

Дейност № 2: Осигуряване на психологическа помощ и подкрепа на деца в риск и на родители / лица, на които са възложени родителските функции.

Срок: постоянен;

Отговорник: психолог ОЗД и психолозите в училище

Дейност № 3: Осигуряване на правна помощ на деца в риск и техните семейства.

Срок: постоянен

Отговорник: ст. юриконсулт ОЗД

Дейност № 4: Консултиране на родители и лица, на които са възложени родителски функции по въпроси свързани с финансово подпомагане и ползване на социални услуги. Съдействие при подобряване на социално - битовите условия и качеството на живот.

Срок: постоянен

Отговорник: Д "СП"

Дейност № 5: Съдействие на осиновителите при подготовката им за изпълнението на родителските им функции, самото осиновяване, както и проследяване на следосиновителния период.

Срок: постоянен
Отговорник: ОЗД

2. Осигуряване на съдействие и подкрепа на децата с трайни увреждания и техните семейства, с оглед предотвратяване на изолацията и предоставяне на възможност за социалната им интеграция.

Дейност № 6: Провеждане на срещи с родителите и децата с трайни увреждания, с оглед установяване на индивидуалните им потребности, свързани с провеждане на рехабилитация, обучение, професионална ориентация и др.

Срок : постоянен
Отговорник : ОЗД

Дейност № 7: Насочване на децата с трайни увреждания за ползване на предлаганите социални услуги, с оглед улесняване на социалното им включване и подобряване качеството на живот.

Срок: постоянен
Отговорник: ОЗД

Дейност №8 : Включване на безработни родители, отглеждащи и грижещи се за деца с трайни увреждания и нуждаещи се от чужда помощ, както и приоритетно насочване на деца с трайни увреждания към ползване на социални услуги по НП "АХУ".

Срок: постоянен
Отговорник: Д"СП" и Д"БТ"
Община Раднево

Дейност № 9 : Осигуряване на безплатно ползване на услугите , предоставяни от ДСП гр.Раднево за деца с трайни увреждания, живущи на територията на община Раднево.

Срок : от м. януари
Отговорник : Домашен социален патронаж гр.Раднево, Община Раднево, ОЗД

Дейност № 10 : Проучване на индивидуалните образователни потребности на деца с увреждания, консултиране на родителите и децата и насочването им за обучение от индивидуални учители.

Срок: м. постоянен

Отговорник : Д”БТ” и Д”СП”

3. Пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст и превенция на ранното отпадане от системата на образование. Гарантиране на равен достъп на децата до качествено образование и подготовка, с оглед пълноценната им социална реализация.

Дейност № 11: Предоставяне на директорите на училищата в общината, списъци с имената и адресите на децата, подлежащи на задължително училищно обучение.

Срок: 30.04.06 г. – 15.05.06 год.

Отговорник: ОА – Служба “ГРАО”

Дейност № 12: Формиране на училищни комисии за превенция на отпадането от системата на образование на учениците в задължителна училищна възраст.

Срок: до 30.09.2006 год.

Отговорник: директори на училища, педагогически съвет, педагогически съветници, училищни настоятелства.

Дейност № 13: Разработване на индивидуални планове за работа с ученици, застрашени от отпадане и с техните семейства.

Срок: постоянен

Отговорник: Училищна комисия;ОЗД; МКБППМН

Дейност № 14: Взаимодействие между директорите на училищата и Общината, относно изпълнение на задълженията им съгласно чл.147, ал.1, т.11 от ППЗНП във връзка с чл.47 и чл.48 от ЗНП.

Срок: ежемесечен

Отговорник: директори на училища и ОА.

Дейност № 15: Включване на ученици от етническите малцинства в:

- извънкласни дейности;
- извънучилищни дейности;
- форми на летен отдих.

Срок: постоянен

Отговорник: Директори на училища, ОА.

Дейност № 16: Насочване, консултиране и включване на децата между 16 и 18 години, които не посещават училище в ” Проект за младежи, напуснали училище”.

Срок: м. януари

Отговорник: О”СП” и ОЗД към Д”СП”;
Д”БТ”

4. Идентифициране броя на децата на улицата и децата с отклоняващо се поведение, както и на причините за настъпване на риска, с оглед оказване на семейна подкрепа и помощ. Намаляване степента на риска да станат обект или извършители на престъпление.

Дейност № 17 : Провеждане на периодични обходи на местния екип за работа с деца на улицата.

Срок : постоянен

Отговорник : РПУ; ОЗД; МКБППМН

Дейност № 18 : Идентифициране на проблемите , с оглед провеждане на корекционна работа, психологическа и правна помощ за деца от улицата.

Срок : постоянен

Отговорник: РПУ; ОЗД; МКБППМН;
Психолози в училищата.

Дейност №19: Консултиране, съдействие и подкрепа на деца от улицата и с отклоняващо се поведение и на техните семейства, както и на малтретирани деца.

Срок: постоянен

Отговорник: МКБППМН; РПУ;
ОЗД; направление ”Образование”

Дейност № 20: Насочване на децата от улицата и на такива с отклоняващо се поведение към форми на ангажиране на свободното им време, съобразно техните интереси и потребности.

Срок: постоянен

Отговорник: ОЗД; направление ”Образование”.

Дейност № 21 : Информирание на местната общност за проблемите на децата на улицата и за общата визия по проблема в общината.

Срок : на полугодие

Отговорник : Дирекция”СП”.

5. Осигуряване на специална закрила на деца с изявени дарби, с оглед гарантиране на тяхното развитие и възможности за изява.

Дейност № 22: Насърчаване на творческите заложби на деца с изявени дарби по чл.8 от Наредбата, чрез еднократно финансово подпомагане.

Срок: постоянен

Отговорник: ОА; Директори на училища; ОЗД.

Дейност № 23: Подпомагане за обучение в курсове по наука и изкуство.

Срок: постоянен

Отговорник: ОА, ОЗД.

Дейност № 24: Подпомагане за участие в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания, включени в одобрената от МОН програма за 2006 година.

Срок: постоянен

Отговорник: ОА; Директори на училища, ОЗД.

6. Развитие на капацитета за работа, чрез създаване на добри практики за работа с деца на територията на община Раднево.

Дейност № 25: Организиране и съдействие при представянето на творбите на талантиливи деца от общината на Националния конкурс за детска творба” Моето място в света” иницииран от ОЗД към Дирекция”СП” общ.Ковачевци и РДСП гр.Перник.

Срок: 20 януари;

Отговорник: Д”СП”, направление”Образование”, директори на училища.

Дейност № 26: Проучване на възможността за разкриване и предоставяне на услугата “Седмична грижа” за деца в риск.

Срок: м.юли
Отговорник: Д”СП”; ОЗД;общинска администрация

Дейност №27: Обзавеждане и оборудване на “Стая за детето” в административната сграда на Дирекция”СП”.

Срок: м. юни
Отговорник: ОЗД;

Дейност № 28: Организиране на празници и тържества за деца от различни рискови групи.

Срок : постоянен
Отговорник: ОА, ОСВ “Камбана”, БЧК; ОЗД
Фондация “Надежда”, ОбЦК;

Дейност № 29: Разработване на програма за информиране на децата и родителите, относно техните права и задължения, съгласно действащата в страната нормативна уредба по закрилата на детето.

Срок : м. септември
Отговорник: ОЗД;

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Намаляване броя на децата постъпващи, в специализирани институции – 30 %, увеличаване отглеждането им в семейна среда.
2. Подобряване на социално – битовите условия и качеството на живот на децата в риск и техните семейства.
3. Увеличаване на броя на деца, ползващи социалните услуги в общината – ДСП / ЦСРИИ.
4. Увеличаване броя и вида на услугите, предоставяни на деца и техните семейства, съобразно конкретните потребности.
5. По – пълно обхващане на децата, подлежащи на задължително училищно обучение и намаляване на броя на учениците, които отпадат от системата на образование.
6. Установяване броя на децата на улицата, самоличността и проблемите им, както и своевременно предприемане на мерки, с които да се предотврати застрашаването на нормалното им развитие.
7. Осигуряване на възможности за изява и развитие на творческите заложби на даровити деца от община Раднево.